Slagsentre gir lavere dødelighet

Det er lavere dødelighet hos pasienter med akutt hjerneslag som blir innlagt i spesialiserte slagsentre enn hos dem som blir innlagt i ikke-spesialiserte avdelinger.

Akutt innleggelse i spesialiserte slagsentre er trolig den viktigste enkeltfaktoren for å minske sykkelighet og dødelighet etter akutt

hjerneinfarkt. Flere studier har vist at slike innleggelser er assosiert med redusert dødelighet. Nå bekreftes og utdypes disse funne-

Illustrasjonsfoto Istockphoto

ne i en stor amerikansk observasjonsstudie (1). Forskerne analyserte data fra 30 947 pasienter innlagt for akutt hjerneslag ved henholdsvis spesialiserte slagsentre og ved ikke-spesialiserte generelle avdelinger.

Pasientene som ble innlagt ved de spesialiserte slagsentrene (n = 15 297) hadde 2,5 % absolutt reduksjon i 30-dagers totaldødelighet sammenliknet med pasientene innlagt ved generelle avdelinger (n = 15 650). Forskjellene i totaldødelighet var signifikante også etter én dag og etter ett år.

– Dette er en stor og viktig studie som viser at overlevelsen ved akutt hjerneinfarkt bedres dramatisk hvis slagpasienter tas imot ved et bredt utstyrt og kompetent bemannet slagsenter, sier overlege Christian G. Lund ved Nevrologisk avdeling, Oslo universitetssykehus, Rikshospitalet. – I Norge må vi snarest mulig sentralisere og standardisere behandlingen av akutt cerebral sirkulasjonssvikt. Kardiologene gjorde et tilsvarende grep for pasienter med akutt koronarsykdom allerede for 15 år siden. Tiden er overmoden for at også norske slagpasienter får det faglig beste, sier Lund.

Are Brean

are.brean@legeforeningen.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Xian Y, Holloway R, Chan PS et al. Association between stroke center hospitalization for acute ischemic stroke and mortality. JAMA 2011; 305: 373–80.

Fødselsvekten påvirker dødeligheten som voksen

Små nyfødte har lavere forventet levealder på sikt. Det viser en metaanalyse ledet av norske forskere.

Lav fødselsvekt er assosiert med økt forekomst av hjertesykdom og slag, mens høy fødselsvekt er forbundet med fedme, diabetes og enkelte kreftformer. Enkelstudier har vist motstridende resultater for sammenhengen mellom fødselsvekt og dødelighet i voksen alder. Dette forholdet er nå studert i en ny metaanalyse utført av forskere ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet i samarbeid med Yale University. Studien omfattet nær 40 000 dødsfall, bl.a. 11 400 som følge av kardiovaskulær sykdom og 8 300 på grunn av kreft (1).

Barn med fødselsvekt < 3 000 g hadde en samlet dødelighet som var 11 % høyere enn barn som veide 3 000–4 000 g. Risikoen for kardiovaskulær død minsket med 12 % for hver kilo økning i fødselsvekt. Hos menn var imidlertid samme vektøkning også assosiert med en 13 % økt risiko for å dø av kreft. Hos kvinner ble det ikke funnet noen sammenheng mellom fødselsvekt og kreftdødelighet.

Studien bekrefter at lav fødselsvekt kan ha stor betydning for helsen i voksen alder, særlig når det gjelder hjerte- og karsykdommer. Den økte risikoen kan skyldes underernæring i fosterlivet, spesielt hvis den etterfølges av en kaloririk diett senere. Forklaringen kan også ligge på det genetiske plan, og interaksjon mellom gener og miljø er dessuten mulig.

Sosioøkonomiske forhold påvirker både

fødselsvekt og leveutsikter. I flertallet av de 22 studiene som innfridde kvalitetskravene vi stilte til analysen, hadde man justert for dette. Likevel kan ikke prematur fødsel samt røyking, diabetes og overvekt hos mor utelukkes som andre mulige forklaringer.

Kari Ravndal Risnes

kari.risnes@ntnu.no
Institutt for samfunnsmedisin
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Litteratur

1. Risnes KR, Vatten LJ, Baker JL et al. Birthweight and mortality in adulthood: a systematic review and meta-analysis. Int J Epidemiol 2011; doi: 10.1093/ije/dyq267.